

Szerkesztőség irodája

Nagy-Becskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1898.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVII. évfolyam, 178. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ----- 12
Félévre ----- 6
Negyedévre ----- 3
Egy óra ----- 1
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

A kiadóhivatalban fogadtatnak el
anonkvül az összes hirdeté-
irodáknban.

Megjelenik mindennap

vásár- és ünneppapok kivételével.

Szombat augusztus 6.

A kiegyezés.

Nagybecskerek, augusztus 6.

Báró Bánffy tegnap Ischlbe utazott, s ha hinni lehet ez utazáshoz fűzött kombinációknak, a megoldás immár nem késhetik soká.

Nincs ottunk félni, hogyan fogja a mi szerencsés kezű miniszterelnökünk ezt a nehéz kérdést megoldani.

A szabadelvű párt sokat ócsárolt uralma egy olyan létalapot teremtett meg, mely megingathatlan: a nemzeti állam létalapját. Nem a bázison épülhetnek a legkitartóbb jellegű alkotások — ez az alap kibírja a legmegrendítőbb rázkódtatásokat, próbáit állja esetleg a világrendítő eseményeknek: tisztán és kizárólag azért, mert nemzeti.

Látó, odaát Ausztriában, a hol a nemzetiségek élethalálharca foly, nemcsak a hegemoniáért, hanem az egyeduralomért, micsoda végzetes megróbáltatásokon megy s még fog keresztül menni az összes állami szabadságok joga — a parlamentarizmus — akkora megróbáltatásokon, hogy most már szünetelni kénytelen.

Mennyivel tisztábban állunk Magyarországon. Itt csak egy nemzet az ur, s nélkül, hogy a többi szolgálja volna.

Itt csak egy nemzet diktál, a fajfenntartó, az államfenntartó, amde csak akkor diktál, csak akkor parancsol, ha a renitenskedő elemek szükségessé teszik. A jogok s kötelességek kizárólagos respektáló módon. S ime most szomorú elégtételül, a mindig gyanakodó, az örökké féltékeny ellenzéki szellemnek, fölhangzik a jelszó, hogy a kiegyezési válságnak kulcsa Magyarországon van.

gyezési válságnak kulcsa Magyarországon van.

Mi ezt anarchizmusnak tartjuk. Hiszen mindig itt volt. Evről-évre gyarapodó mértékben.

Magát a kiegyezést egy magyar lángelme alkotta meg, dacára annak, hogy a jobbik tábora a renegátokkal is növekedett, vagy talán éppen azért, — a magyar lovagiasság volt annak fenntartója. Most is a legválságosabb időkben Magyarország az, mely államalakulásának szoliditásában a kiegyezésnek legerősebb támasza.

Onnan tuhról, a federalisztikus, az államellenes hazafiatlanságtól szitottan — szeretnék azért is felelőssé tenni a mostani és a mindenkor szabadelvű kormányzatot, a mi nem a mi hibánk, szeretnék az ő bűneiket rájuk tolni, hogy ők vogelfrei legyenek: amde ez nem sikerülhet, annál kevésbé, mert a mi tiszta poharunkba hiába akarják az ő zavaros müborukat öntögetni.

Ez nem orvosszer! Sem a monarchia válságának, sem annak, a mi a kiegyezés válságának okozója, t. i. a nemzetiségi szétzüllésnek nem orvoszere.

Vessék le már valahára a nagy német fölfuvalkodottságot, a pangermán nagyképűséget s jöjjenek — hozzánk, tanulni tőlünk!

Megtámadhatják, hogy egy kicsiny, a világtörténelemben majdnem elenyésző nemzet, bár királyok s később bölcs kormányok vezetése alatt, összetartó harc-képességgel, a melylyel bölcs önmérséklet is párosult, keserű próbáin keresztüljárva az összetartásának, de támogatva mindig a saját önbecsérzetétől, s elha-

gyatva nem egyszer a világ uraitól, micsoda csodálatos energiával emelkedett ki a népek viharából, hol áll most.

Ott, a hol s a hogy a diadalmas osztrák birodalom kunyorálni jön hozzá fennmaradásáért.

Hát nincs ebben igazság?

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 29. A közig. bizottság ülése.

Szeptember 8. Kerékpárverseny Nagybecskereken.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 óráig nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; minden délután szubanyfürdő.

— A bucsusok itthon. Ajtatos szolozsmák éneklése közepett fáradtan a nehéz uttól s el-tikkadva a melegtől érkeztek meg ma délelőtt a tekiái (Maria Schnee) bucsusok. Tizenegy órakor jöttek a magyarok, delet harangoztak, mire a német rész is bevonult a templomba. A nagybecskerekiek közül egyenként igen sokan mentek elébük egészen a szabályai révig.

— A tartalékosok bevonulása. A honvédtartalékosok ma vonultak be a zászlóaljhoz s innen magyarázható, hogy a délelött folyamán sok idegen honvédtisztlet lehetett a városban látni. A katonák a jövő héten mennek el a nagy hadgyakorlatokra és csak szeptember utolsó napjaiban kerülnek újra haza nagy szomorúságra a lányoknak, kik busan fogják énekelni, hogy . . . Maradt itthon kettő, három . . .

— Zmejanovics püspök balesete. Versecről telegrafálják, hogy az a hír, mintha a minapi zivatar alkalmával a szélvész földöntötte volna Zmejanovics püspök kocsiját, tévedésen alapul. A püspök ugyanis jó ideje Karlsbadban tartózkodik. A zivatar utkosben ugyan földöntötte a püspök fogatát, de nem Zmejanovics ült benne, hanem a panosovai esperes és a püspöknek Versecen időző titkára. Bajuk azonban ezeknek sem történt.

A „TORONTAL” tárczaja.

A naturalista.

Írta: Sas Ede.

I.

Erdei Farkas, a tehetséges, fiatal tárczairó, megirt vagy háromszáz olyan apróságot, a miken saivesen futnak végig a modern asz szonykák bájos szemei s azután kellemes mosollyal dobják félre az ujságot és készülnek a toilettejükkel a jourra . . . Belátta, hogy az irodalomban a legzamatosabb tárcza is csak olyan, mint az illatos, pici bonbon, melyet a vérpiros ajkak pár percig szopogatnak, s azután vége a pikáns nyálánságnak. A halhatatlanság istenszönyvét, sajna! nem lehet csupa apró bonbonokkal lekötelezni.

— Itt az idő, mendá, hogy én is megírjam azt a nagy művet, melyet a kritika oly régen vár tőlem s melynek eszménye oly rég a lelkemben él . . .

Ez az elhatározás pedig az éjféli erősen megrunozott thea mellett született a lelkében, a mikor a lapokban egy kedves kollégája leg-ujabb művének zajos sikereit olvasta. Már ebből is látnivaló, hogy Erdi Farkas ur valósággal modern író volt, a kit nem annyira a saját lelkének lángoló ösztöne vitt a munkára, hanem az irigység, a mit jeles íróársának diadala után

érez, a kinek különben a legforróbb kézzorítás-sal szokott gratulálni — gondolván magában: Ha ez a tökfűlkő tudott valamit írni — mi fog kitelni én tőlem!

Szokása ellenére nem várta most meg, hogy hazatérő léptei elé a hajnal terítésen biborszín szönyeggel a főváros kövezetére, hanem ideges sietséggel fűzetett és sietett haza, ellátván magát bódító erős szivarokkal, hogy külső eszközökkel is segítségére legyen a belsejében forrongó szent ihletnek. Oda haza, meglehetően csinos, barátságos szobájában rögtön megkezdte az „írást”, föl és alá járkálván a szönyegen, melynek virágai kopogtak voltak kissé, akár a háromszáz, szines tollal megirt tárcza szerzőjének erősen igénybe vett fantáziája. Egyelőre az alkotandó nagy mű irányával jött tisztába s hamarosan elhatározta, hogy az más, mint naturalista, nem lehet. S ebben az irányban is csak ugy sikerülhet neki „maradandó becsüt” alkotani, ha regénye vagy szindarabja naturalistább lesz mindannál, a mit e téren a valóság halvány másolói, Zola, Prevost, Ibsen létrehoztak. Ah! az ő remekművéhez képest romantikus idill lesz minden eddigi terméke a reális és dekadens irodalomnak!

A tehetséges fiatal író, ősz fűrteit zseniálásra borzolva, az erős bock októl elbódulva ült íróasztala ártatlan, fehér papirosa elé

E pillanatban kopogtak az ajtaján.

— Ki lehet az? pattant föl s ékéről dühösen az író. Ki az, a ki a naturalista regény-

irodalom gyöngyének világra születését akadályozza.

A kobogtatás azonban oly követelően hangzott, hogy poétánk végre is az ajtóhoz lépett, hogy a csöndzavarót elkergesse. Egy kifogástalan eleganciával öltözött ur állott ellötte, arca nyílt és bizalomgerjesztő; ajkai körül barátságos mosoly játszadozott; termete karcsu és szinte leányosan csábos; szóval olyan, a minő a francia házasságtörő drámák szalonjaiban, az egész tragédia okozója gyanánt föl szokott lépni.

— Bocsanat uram, hogy így illetlen órában teszem önnél első látogatásomat, hajtotta meg magát a vendég. De láttam önt a kávéházban és hallottam a saevait, hogy a chef d'oeuvrejét avarja megírni . . .

— Igen. Egy hatalmas naturalista művet. És épen azért, nagyon sajnálom, uram . . .

— Épen azért kerestem föl önt, mert én e munkában önnek segítségére akarok lenni.

De . . . de bocsanat. . . hát ön is íróember?

— Oh nem kérem. Azaz, ahogy vesszük. Sok embernek voltam már a rossz szelleme, arra ösztökélvén őt, hogy írjon.

— De hát kicsoda ön voltaképpen?

— Félek, hogy ha nyíltan bemutatkozom, hát az önt kissé vissza fogja riasztani. Az emberek, sajnos, még most se túrnak meg nyíltan maguk között, bár titokban annál szivebben fogadnak dolgozószobájukban és boudoirjaikban. Sőt utóbbi időben Párisban templomot is építettek nekem és egész szekta üzi a tiszteletemet . . .

SELYEM-BASZTRUHA 8 frt 65 krtól

egész 42 frt 75 krig egy teljes öltözékhez való szövet —

Tussors és Shantungs

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító.)

A hivatalos melléklet 161. számával.

valamint fekete, fehér és szines Henneberg selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintásott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból Privát-fogyasztóknak postabér-, vámentesen s hához szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájcha kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

120/III-5.5

— Az Arany-család. Több lap megírta, hogy Arany László halálával magva szakadt Arany János családjának. Az „O. H.”-nak most azt írják Debreczenből, hogy Arany atyafiai közül jelenleg is számosan élnek Nagyszalontán. Egyszerű, szürös atyafiak, mint amilyenek valának Arany János szülei is.

— Lucaclu Lugoson. Dr. Lucaciú László, a lacufalusi g. kath. pápa és ismeretes tulzó román agitátor, tegnap Lugosra érkezett, hol a román intelligencia kiválóbb tagjainál látogatást tett s este a lugosi román szücsök kerti mulatóságán részt vett. De több román matadorral csakhamar visszavonult szállodai szobájába. E látogatás célja felől különféle hírek keringenek. Sokan a főispánváltással és a Krassó-Szörény vármegyei románoknak jövőben megügyelendő magatartásával hozzák kapcsolatba.

— A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége augusztus hó 14-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor Szegeden, a kerékesdelmi és iparkamara könyvtár termében igazgatósági ülést tart.

— A piac elhelyezés. Az utóbbi időben a háziaszonyok másról sem beszéltek, mint a piac kényelmetlen elhelyezéséről. Sok kemény kritika hangzott el s végre tudomást vett róla a rendőség is, hogy 1. a baromfipiac aránytalan távolságban van a tejfelpiactól, 2. a dinnyés-kofák olyan helyen tük fel sátraikat, a hol teljesen élvezhetlenné válik a dinnye, mert kora reggeltől késő estig oda süt a nap. Hogy pedig összehitközésbe ne jöjjen az asszonyokkal Reitter, a nők barátja, — megadta magát Reitter a rendőrkapitány és elrendelte, hogy legközelebb a tejfelkofák a szárnyas állatokkal egy helyre kerülnek s Zápolya-utóba, a dinnyéket pedig eszentul is a kis hidon tul árulják, a hol állandó az árnyék. A nők pedig ezért a helyes intézkedésért bizonyára még jobban fogják szeretni a mi elegáns kapitányunkat.

— Halálozás. Meng József szárcsai községi jegyző nejének elhunytáról már megemlékeztünk tegnap. Ma vettük a következő gyászjelentést: Megtört lélekkel és szomorodott szívvel jelentik alulírottak a forrón szeretett nő, leány és nevelő-anya Meng Józsefné született Budimir Etelkának folyó hó 5-én délelőtti 10 órakor rövid, de kínos szenvedés és a helotti szentségnek felvétele után életének 46-ik évében történt gyászos elhunytát. Hült tetemei folyó hó 6-án délután 3 órakor a szárcsai róm. kath. anyaszentegyházban leendő beszentelés után a helybéli temetőben fognak az örök nyugalomnak átadni. Az elhunytat mélyen gyászolják és emléket kegyelettel őrzik: Béke hmvairal Szárcsa, 1898. augusztus 5-én. Meng József, közs. jegyző, mint férj. öz. Budimir Ferencné szül. Pittroff Katalin, mint anya. Schmidt Etelka férj. Grósz Jánosné, Meng Irénke, nevelt leányai. Wolf Jánoska, nevelt fia. Grósz János, veje.

— Zivatar — jég. Tikasztó meleg idő volt tegnap délután. Amolyan kánikulás időjárás, a mikor nem süt a nap s az ember minden pillanatban várja, hogy megeredjen a nyári zápor. Cikkaszt az ég, távolról mennydörgés hangzott, de az eső nem érkezett meg, csupán néhány csöpp hullott az utcák kövezetére. A levegő azonban lehült s az esti órákban nagyon is elkelt a felöltő. Ma reggel még kissé lehetett érezni a tegnapi átssármazott változást. Ma délután 5 óra előtt is esett egy küsső. — Temesvárról írják, hogy ott tegnap délután nagy vihar volt s diónagyságu jégdarabok hullottak alá. Öt percenél tovább tartott a félelmetes jégverés, mire csak úgy zuhogott az eső. A kocsiutakon nem látszott hó. Ellepte a viz. Valóságos felhőszakadás dühöngött asután fél óráig. A jég nagy károkat tett a szállókban és a közeli gyümölcsösökben.

— A kieserélt feleség. Egy bicikli kereskedőről mesélik ezt a jószá históriát. Valamelyik vidéki vevője, ki egyébként egyike a legszórakozottabb embereknek, levelet irt neki, a melyben referál a legutóbb vásárolt bicikliről. Mikor már mindennel végzett, odairja a dátumot és alá jegyzi: — Kedves neje ő nagyságának kezeit csókolom.

— Jövőre egyébként ki fogom cserélni. Közben tudniillik visszatért újra a biciklire s nem vette észre, hogy milyen furcsaság sült ki a két utolsó sorból. — Rössz nyelvek pedig azt beszélik, hogy a kerékpárkészkedő most alig várja a jövő esztendő.

— Városi ügyész és ujságlró. Szeged városának tisztii főügyésze megharagudott az ottani ujságlrókra, állítólag azért, mert a sajtóban a város hási ügyei oly modorban tárgyalatnak, mely nemcsak a tárgyilagosság követelményeinek meg nem felel, hanem félreismérhetlenül egyes tisztviselők elleni hajsza jellegével bír, „legtöbb esetben pedig a hatósági tekintély oktalán sértetgetésére vezet“. Ettől a meggyőződésből vezéreltetve az ügyész ur átiratot intézett a helyettes polgármesterhez, melyben hivatkozva a szervezeti szabályokra, arra kéri a h. polgármestert, „hogy figyelmenntesse az összes tisztviselőket, hogy a hivatalokból híreket kivinni tilos“, köztörvényhatósági biz. tagoknak, hírlapíróknak vagy érdekeit ügyfeleknek felvilágosítást az osztály- vagy hivatalvezető ad.“ A szegedi ujságlrók azon esetre, ha a h. polgármester magáévé teszi a főügyész ur nészetét, elhatározták, hogy elmennak az összes bizottsági és tanácsulésekre, amihhez a törvény értelmében joguk van.

— Birtokvétel. Angner Istvan nagykihindai nagykereskedő megvette a Magyar országos központi takarékpénztár ittvárnoki birtokát 40.000 forintért.

— Gyilkosság. Mint Karánsebesről jelentik, Körpa községben egy 15 éves juhász megölté 16 éves társát alvás közben a Muntey hegyen, hol mindkettő juhokat őrsíttek. A fiatal gonosztevő a tett elkövetése után a hegyeken át Románia felé menekült. A karánsebesi vizsgálóbíró a tett színhelyére ment és a hullát felboncoltatta. A csendőrség nyomozza a fiatal gonosztevőt, ki valószínűleg nem sokára kézre kerül.

— Dressz és frakk. A biciklista dressz és a szalonképes frakk érdekes harcot vívott a minap a baranyamegyei Harkány fürdőben, ahol ezuttal az országúttól poros sport dressz legyőzte a báltermek elismert bajnokát. Az érdekes furcsa háborúról eseket írják: Harkányban, az Anna-lál napján javában szót a muszika, mikor nagy számban érkeztek a fürdőhelyre biciklisták, akik egyenesen a bálteremnek tartottak, hogy a mulatságon részt vegyének, de nem engedték be őket aszal a határozott kijelentéssel: — Csak frakk mehet be.

A megsértődött biciklisták erre maguk közt 110 forintot gyűjtöttek és ezzel rábírták a cigánybandát, hogy nekik muszikkáljon. A cigányok ott is hagyták a báltermet s egy külön teremben vígan hústák a mulató biciklistáknak. Most már a frakkos urak szerettek volna bemenni a biciklisták közé, de a turistarendező nem engedte meg, ezzel a kijelentéssel: — Csak dressz mehet be.

— Augusztusi éjek. Mámoritó, édes augusztusi éjek, — ábrándra, szerelemre hangolók, — itt vagyok hát megint. Elhőztatók magatokkal csillagaitok mirádját, melyek sziporkás fényben égnek az ég ivén s beragyogják az álmódzó szívet. A nyári napra megnyugtató anyhe éj következik. Az utca során megnyílnak az ablakok s csillagok leánysemek tekintenek ki azon. Távolról furulyasót ringat erre a levegő. Valami búbanatos legény bosszú nótaszóval a babájával, hogy miért esett tőle olyan messzire. A leánysemek fénye egy percre elhalványodik Mintha egy könnyesepp könyökölne ki a selyempillákra, melyek alig-alig, hogy megrezsenek. Fent az égről pedig egymásután szaladnak le a fényes csillagok, — ezüst pántlikával jelölve hullásuk útját s a leányzavik csillaghulltakor kimondanak egy nevet. E nevek tulajdonosának rájuk kell most gondolni, hisz csillaghulltakor ejtették ki azt. A furulya pedig csak sir tovább s csillagok az augusztusi éjben hullnak, csak egyre hullnak . . .

— Megszólalt süketnéma. Schál Móric a múlt hóban megjelent Szent-Gothárdon s ott hamisított okmányok segítségével nagyobb szabású pumpolást indított meg „az országos süketnéma intézet javára“. A jeles „süketnéma“ szemtelensége odáig terjedt, hogy behatolt a szolgabírói hivatalba s okmányait ott is előterjesztette. Papp Antal főbíró ezen papiroszatok legott beható szemle alá vette s a hamisítást konstatalván, Schál Móricot letartóztatta. A hamisított okmányok egyikén Hevesmegye alispánjának aláírása és pecsétje, a másikon a helygyimnázium vezetője és aláírása van hamisítva. Miadesek kiderítettén, Schál Móricot süketnéma letétre csözírányosnak tartotta megszólalni s igen értelmesen adta elő beismerő vallomását. A szolgabírói hivatal az egykori süketnémat az összeharócsolt pénzzel egyetemben átkísértette a járásbírósházhöz.

— Hogyan? ön talán?

— Ah! kezdi már kitalálni, ugyebár? Hát nem is csoda, hogy nem ismert rám az első látásra, Gyenes barátom a nemzeti színházban, meglehetősen rokonszenvenlenül ábrázol. Holott, mint látja, megjelenésem bármely szalonnak díszére válnék . . .

— Kérem, paranc-oljon helyet, gördített egy narancssárga karszékot különös látogatója elé az író.

— Köszönöm. Megvallom, kissé fáradt vagyok. Sokat keringöztem ma egy bálban. Először egy ártatlan, széke bakfist birtam rá, hogy menjen nőül, szerelem nélkül, a leggazdagabb kérőjéhez. Asután egy bankárnét birtattam föl, hogy utazzék Abbasiába, a hová udvarlója feltűnés nélkül követheti . . . A bálból jövet, fölugrottam egy főispán barátomhoz és rábeszéltem, hogy holnap kérjen a kormánytól engedélyt valami vicinális vasutra . . .

— Ön meglehetősen elfoglalt ember.

— Oh kérem, mostanában mindig több és több lesz a dolgunk. Bár meg kell adni, hogy nem kerül annyi fáradságba az ügyeinket elintézni, mint annakelőtte. Egy vigécnek nehezebb rábeszélni a kundsáftot a legrosszabb portéka megrendelésére, mint nekünk mostanság az embereket a kisebb-nagyobb turpisságokra. És nem mulaszthatom el, hálás köszönettel kiemelni, hogy ebben önöknek nagy érdemük van, modern irodalom hőseinek . . .

— Ön fölöttébb udvarias . . .

— Mindig az voltam. Csak a próféták és szentek lehetnek gorombák; az ördögnek udvariasnak kell lenni. Bár meglehet, hogy udvariasággal azok is többre mennének.

Es szellemes is.

— Már Göthe is olyannak mutatott be. Azonban, uram, ha ugy tesszik, térjünk a dologra. Parancsol egy seivart? Küsső kénszagu. De különben kitűnő. A fináncokkal gyátatjuk a pokolban. Hahahaha!

A hibás lábát keresztbe fektette és könnyedén csevegett tovább.

— Beláthatja ön, uram, hogy ha én leszek az ön drámájának társszerzője, az önnek csak előnyére válhatik. Nem kívánom, hogy nevem is a színlapon szerepeljen — az önre zsenánt lenne küsső. Különben a legtöbb modern dráma írásában én vagyok a csöndes. Én meglehetősen ismerem az emberek titkos bűneit, még a legtittkosabbakat is; s így azt hiszem, hogy irandó, halhatatlan művét sok érdekes részlettel gazdagíthatnám.

— Természetes! ragyogtak föl a poeta szemei. Es ön, kedves barátom — megengedi, hogy így nevezsem . . .

— Oh, hisz régi barátja vagyok önnek! Mióta első dekadens novelláját megírta . . .

— Tehát ön hajlandó bőséges tapasztalatai tárházát rendelkezésemre bocsátani?

— A legnagyobb készséggel!

— Akkor hát fogjunk aszonnal a munkához.

— Ugy van; fogjunk a munkához!

II.

A tagadhatatlanul érdekes látogató eszentul minden este beállított a postához és a leglelkesebb becsvágygyal fogtak hozzá a mintanaturalista dráma megírásához. Képzelték, hogy az ő drámájuknak már az első felvonása végén megtörtént az, a mi más, mérsékeltbben reális darabokban csak a harmadik felvonásban történik, hogy tudniillik a hősnő megcsalja az urát. A férj egy rendkívül jóra való fia volt, becsület

szinarany, szive vaj; s kora ifjúságától kezdve annak a nőnek az eszményképét őrzötte lelke mélyén, a kit végre sok küzdelem után magáévé tett s a ki őt kegyetlenül megcsalta.

— Talán ne felejtse az a szegény tatárt ilyen rokonszenves színekkel, véltá az alvilági munkatárs. Így egyáltalán nem érdemli meg a sorsát . . .

— Annál jobb! Így van ez az életben is! erősködött a költő.

Az ördög egy könyvet morzsolat szét szemében; aztán belekezdtek a második fölvonásba. Abban a férj megtudja neje hitszegését — de még csak hevesebb szöcséjét se csinál, hanem beletnyugszik a megváltozhatatlanba, mivel nejének egy kormánypárti korifeus a kedvese és ezen a révén ő is mandátumot remél.

— Hopp! csapta le a kezét a sátna a papíro-ra. — Ezt a darabot akár ne is írjuk tovább, mert én ezt a gasembert rögtön a hátamra veszem és viszem a pokolba!

— Viszed az ördögöt! Hiszen ez így szokott történni a legmodernebb drámákban. A férj, hasonló helyzetben, nem kapkod fegyvereihez, hanem igyekszik praktikusan kizsákmányolni a helyzet előnyeit.

Az ördög erősen csöválgatta a fejét s kíváncsian lesté: mi sült ki még a következő felvonásban? A naturalista írótt itt szállta meg istenigazában az ihlet. A férjet és a nőt olyan szörnyű mocsárba hurcolta, olyan feketére festette, hogy testükön, lelkükön nem maradt egy csipetnyi tiszta folt. A sátna csak nézte, halgatta, — utóvégre, a harmadik felvonás egy jelenetében, mikor a darab hőseinek feje fölött végképp összeesapott a Fertő, — sodrából kihozva . . . ugrott föl.

x Uj tűzifa elárultó-telep. Mai számunkban közölt Kurländer Imre-féle új tűzifa elárultó-telep hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Irodalom és színészet.

= Belle Iván kárpótlása. A Magyar Színház igazgatósága annak idején 11.000 frt végkielégítést szavazott meg Belle Ivánnak, a miért a szerződésének felbontásába belenyugodott. Ez összeg első részletét, 3000 frtot tegnap fizették ki Belle Ivánnak, a ki a debreczeni és a szegedi színházak direktorságára pályázik.

= A „Magyar Könyvtár“, melynek számai már meghaladták a félszázatot, most küldi szét júliusi füzetét. A sort Cavallottinak, a nemrég oly tragikus módon elhalt nagy olasz költőnek legszebb és leghíresebb munkája nyitja meg, az „Énekek Éneke“ című bájos verses drámalett, mely Radó Antal magyartításában bizonyítva a mi színpadainkon is hosszú életű lesz. Követi azt Fáy Andrásnak válogatott meséi, melyeket kivált az iskolára való figyelemmel, Badics Ferenc, a kiváló irodalomtörténész válogatott össze és látott el magyar bevezetéssel. Az 55. szám Szalagubnak, a nagy orosz elbeszélőnek egy kis regényét tartalmazza. „A medve“ — ez a címe az Ambrozió Desz-ötől kitűnően fordított munkának — egy a társadalmi formáktól idegenkedő, érdekes karakternek megkapó szerelmi történetét mondja el. A magyar elbeszélő irodalmat e sorosában Ambrus Zoltán képviseli, és a mélyen érző, finom megfigyelésű novellistánk, a ki „Hajótörtek“ címmel nyolc legszebb elbeszélését adja itt ki. Végre az 57. szám egy nagy modern német írónak, a nálunk már ismert Meyer Konrádnak egy kis remekművét nyújtja, melyet úgy a lelki élet analysisénél, mint a megkapóan festett történeti háttérnél fogva mindenki gyönyörrel fog olvasni. Mind e füzetek 15 krajcárjával kaphatók a kiadó cégnél: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai, Andrásy ut 21. szám) és minden könyvkereskedésben. — Az eddig megjelent füzetek teljes jegyzékét a kiadók kívánatra bárkinek ingyen küldik meg.

Táviratok.

Miniszterek tanácskozása.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy ma délelőtt 10 órakor kezdődtek meg a tanácskozások a belügyminiszterium palotájában a két miniszterelnök és két pénzügyminiszter között.

— No hallod! Ez már mégis sok! Elhibéd, hogy én már csak rengeteg borzalmat látam, mióta a világ; nem is az ylang-ylang a legkedvesebb parfümöm, de ilyet, a minőre a te szingardag fantáziád képes...

— De hiszen ez az élet, drága barátom!

— De ilyen csományságok az életben sem fordulnak elő!

— Hiszen ez éppen a naturalismus...

— De hiszen így, ebben a drámában nincs semmi morál!

— No te szép kis ördög vagy. A morálér sopánkodol!

— Hogyne sopánkodaék. Valami kis morál nélkül az ördög sem lehet el. De úgy látszik, ti naturalista írók el lehettek. Hanem hát szó a mi szó: vagy szelidítsd a darabon valamiképp és kidobod belőle azt a sok bagnóba való gasztrót, vagy felmondod a kompaniastágot!

— No, én pedig nem szelidítek rajta egy tollvonással sem.

— Nem? No hát akkor ördög vigyen el a daraboddal együtt!...

Mondá és fölkerkedett dühösen, köszönés nélkül s úgy becsapta maga után az ajtót, hogy még a szomszédházak is felriadtak álmukból. S mérgében olyan kénköfűstöt terjesztett maga után, hogy három napig prüszköltek tőle a lépcsőházban.

III.

Mondanunk sem kell, hogy a naturalista remekművet nagy sikerrel adták elő és a szerzőt minden felvonás után többször a lámpák elé tapsolták.

Beteg spanyol katonák.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Madridból jelentik: A spanyol katonák közül igen sokan megbetegedtek Amerikában, mint a mely világrész éghajlata kedvezőtlen hatással volt rájuk nézve. A kórházakon kívül 8000 beteg van.

Földrengés.

Budapest, augusztus 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Messinából telegrafálják, hogy ott ma hajnalban több erős lökést éreztek. A városban nagy a pánik.

Eszterházy és Madame Pays.

Budapest, aug. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból érkező újabb hírek alaptalannak jelentik azt a tudósítást, mintha Bertulus vizsgálóbírótól elvették volna az Eszterházy őrnagy és Madame Pays asszony elleni ügyeket.

A tözsdéről.

Budapest, augusztus 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat mérsékelte, vételkedv kielégítő, forgalom 25.000 mm, az árak 10 krral olcsóbbak. Kötetett:

Buza márciusra	8-39—8-40
Buza szeptemberre	8-31—8-32
Tengeri 1899 májusra	4-23—4-25
Tengeri augusztusra	4-88—4-90
Tengeri szeptemberre	4-91—4-93
Zab szeptemberre	5-36—5-38
Repeze augusztusra	12-50—12-60

Nyilttér.*

Egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer a

Ferencz József

késérőviz,

a késérővizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világhírnak örvendő

FERENCZ JOZSEF késérőviz

a késérővizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatáson.

A nagy millenniumi éremmel egyedül kitüntetett késérővizforrás. 220—10.9

Kéretik csak Ferencz József késérőviz, nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni. Kapható mindenütt. (Az igazgatóág Budapesten).

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések.

Csenei járás főszolgabírája.

4664. szám. 1898.

676—3.1

Pályázati hirdetmény.

Gyertyámos községben türesedésbe jött és 400 frt évi javadalmazással egybekötött községi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni óhajtókat, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi augusztus hó 25-ig nyújtásuk be.

Jegyzői oklevéllel bírók előnyben fognak részesíttetni.

Csene, 1898. évi augusztus hó 4-én.

Uzbasich Gáspár,
főszolgabíró.

Ajánlati hirdetmény.

Szerb-Csanád község a mezei közös dűlőutakat eredeti állapotukba visszahelyezni szándékozván, az ezzel járó mérnöki munkálatok végzésére vállalkozó mérnök urak felhívotnak, hogy eziránti ajánlataikat folyó évi augusztus 14-ig az alulírott községi elöljáróságnál adják be.

A dűlőutak eredeti irányukban és szélességükben lesznek kijelölendők és arról a telekkönyvi bejegyzésre szolgáló hiteles mérnöki kimutatás lesz a községnek átadandó.

Bővebbi felvilágosítást a községi elöljáróság bármikor ad.

Kelt Szerb-Csanádon, 1898. évi augusztus hó 4-én.

669—2.2

A községi elöljáróság.

Ajánlati hirdetmény.

Szerb-Csanád község egy ártézi kut furására vállalkozót keres.

A furandó kut 6—7 cm. átmérőjű csővel lesz előállítandó.

Felhívotnak a vállalkozni szándékozók, hogy ez iránti ajánlataikat folyó évi augusztus hó 14-ig az alulírott községi elöljárósághoz adják be.

A kuthoz szükséges csöveket a község fogja beszerezni, tehát az ajánlatban csak az igényelt munkadíj említendő és az, hogy az ajánlattevő bizonyos mennyiségű, tiszta, egészséges ivóvíz elérésére nézve hajlandó-e kezességet vállalni?

Kelt Szerb-Csanádon, 1898. évi augusztus hó 4-én.

670—2.2

A községi elöljáróság.

Butor-eladás.

3 szoba berendezés és konyha-edények, özv. Kecks-féle házban, Rákóczy-utca 3. szám alatt, vasárnap, azaz folyó hó 7-én délelőtt, önkéntes árverés 666—3.3 utján eladatnak.

Pályázat.

A nagybecskereki községi népiszkolánál lemondás folytán türesedésben lévő 400 frt fizetés és 200 frt lakbér illetményen járó tanítónői állásra f. évi augusztus hó 20-ig terjedő határidőre pályázat hirdettetik. Három évi sikeres működés után az iskolaszék s a városi képviselőtestület határozata folytán a 400 frt fizetés 650 frtra emeltetik.

A szabályszerűen felszerelt, bélyeggel eliatott kérvények a fent kitelt időig az iskolaszékhez címezve Baaden Károly igazgatóhoz terjesztendők be. Később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó.

Nagybecskereken, 1898. augusztus 4-én

668—1.1

Az Iskolaszék.

Kiadó nagy lakás.

Alulírott házában egy

6 lakó-, 2 cseléd-, 1 fürdőszobából álló és minden mellékkeliséggel bőven elátott lakás azonnal kiadó.

Menczer Lipót,

Melenzei-ut 289/7.

644—5.3

Meghívó.

A felszámolás alatt levő első jarkováci takarékpénztár, mint részvénytársaság folyó 1898. évi augusztus hó 21-én délelőtt 10 órakor Jarkovácson, intézeti házában

rendes közgyűlést

tart, melyre a részvényesek ezennel tisztelettel meghivatnak.

N A P I R E N D:

1. Jelentés a részvénytársaság vagyonának felszámolása érdekében folytatott eljárásról.
2. A múlt 1897-ik évi mérleg előterjesztése.
3. Javaslat a felszámolásnak egy felszámolóra leendő bizására nézve.
4. A felügyelő-bizottság választása.

A felszámolók.

Kivonat az alapszabályokból: „23. §. A közgyűlést azon részvényesek alkotják, kik egy vagy több részvénynek olyan tulajdonosai, melyek a közgyűlés előtt legalább 14 nappal a társaság részvény-könyvében bevezetve voltak és részvényekkel együtt legalább 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézetnél letéteményezték.”

A fenti szakasz azzal tétetik közzé, hogy az annak értelmében letendő részvények, a felszámolók bármelyikénél, vagyis ugy Poroszkay Bólánál Nagybecskerekben, mint Belgram Jánosnál Német-Szárcsán és Urosevics Emanuelnál Jarkovácson letéteményezhetők.

Tartozik (Vagyon).

Mérleg-számla.

(Teher) Követel

Pénztári készlet	156	89			Részvénytőke	20000	—		
Váltó-tárca	82948	84			Betétek	26812	69		
Fekvőségek	4463	32			Fel nem vett osztalékok	87	—		
Leltár	200	—			Letét	22	—		
3 adós	2084	88	89853	93	9 hitelező	44797	19	91718	88
Veszteség			1864	95					
			91718	88					91718 88

Tartozik (Veszteség, illetve kiadás)

Nyereség- és veszteség-számla.

(Nyereség, illetve bevétel) Követel

Személyzetre	1908	69			Váltó-kamat	12294	78		
Központi hitelintézet	928	36			N. Latzkó & A. Popper	2458	64		
Betéti kamatok	1991	11			Tartalékalap	17708	90		
Betéti kamat-adó	78	40			Átmeneti kamatok	906	—		
Járulékok	43	11			Berthold M. Schlesinger	837	68		
Fizetések	600	82			Budapesti takarékpénztár	1928	47		
Kétes vetelések — Leírások	35058	54	40609	03	Kezelési költség	1050	76		
					Váltó-járulékok	1269	65		
					Nyomatványok	169	20		
					A fekvőségek kamat-jövedelme	120	—	38744	08
					Veszteség			1864	95
			40609	03				40609	03

Poroszkay Béla,

Belgram János,

Urosevics Emanuel,

675—1.1

mint a felszámolás alatt álló első jarkováci takarékpénztár felszámolói.

Kiadó lakás.

A Váraljai-utcában egy
3 utcai szobából
álló lakás folyó évi november hó 1-től
kiadó. Évi bér 170 frt.
Bővebbet Hatdegger Ödönnél,
Hunyady-utca. 665—3.2

Községi irnok

kerestetik, évi fizetés 340 frt.
mely összeg havi részletekben a
községi pénztárból felveendő. Az
oláh nyelv ismerete feltétlenül meg-
kívántatik. 673—4.2
Körjegyzőség Rudna.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy a
Gizella-parton 2755. sz. a. Kurländer-udvar Telefon 89. sz.
elsőrendű **száraz tűzifa**
és Wildensteinsegen—Richterhof-féle
legjobb **porosz szalon-köszén**
számára második elárusító helyet nyitottam és igyekezni fogok tisztelt
vevőimet szolid és pontos kiszolgálás által mindenkor kielégíteni.

Korona-utca 585. szám alatti eddigi fiatelepemen ezután is
elsőrendű **tűzifa és valódi porosz szalon-köszén**
szolgáltatók ki és kérem a t. közönséget, hogy eddigi jóindulatát ezután
is tartsa meg irántam. 663—75.1

Kiváló tisztelettel
Telefon 35. sz. **KURLÄNDER IMRE.** Telefon 35. sz.

A Kurländer-udvarban még egynéhány ujonnan épült üzlethelyiség bérbeadandó.

Zárt köpő-ládák!

A nm. m. kir. belügyminiszterium által kibocsátott rendelet értelmében a hivatalokban és nyilvános helyiségekben használandó zárt köpő-ládák nálam kaphatók.

Novák J. C., Nagybecskerek.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskerekben